

Umerena struja u Bosni svrgnula nacionaliste

Author: [IWPR Balkans](#)

Nova umerena koalicija otrgla se kontroli ekstremnih nacionalista u Federaciji BiH.

Stara garda nacionalista u Federaciji BiH, ostavljena je po strani nakon sto je formirana nova koalicija umerenih politickih struja. One su se ujedinile nakon uz brojna natzezanja, posle opstih izbora odrzanih u novembru prosle godine.

Novoformirana Alijansa za promene okupila je marginalnu, ali ociglednu vecinu u drzavnom parlamentu, kako bi nadglasala do sada dominantne hrvatske i muslimanske nacionalne partije, Hrvatsku demokratsku zajednicu, HDZ, i Stranku demokratske akcije, SDA.

Alijansa od deset stranaka imenovala je iz sopstvenih redova predsednika i potpredsednika parlamenta na sednici odrzanoj 15. januara. Premda je HDZ protestujuci napustila sednicu, ovaj savez nastavio je s radom i postavio sekretara parlamenta.

Ovakav dogadjaj se ne pamti u novijoj bosanskoj istoriji. To je, ujedno, i znak da je zemlja odbacila sukob koji ju je razdirao sve od raspada Jugoslavije.

U toku izbora 11. novembra, prvih nakon 1996.godine, sve tri vladajuće nacionalisticke stranke zajedno su osvojile manje od 50 odsto glasova. Nacionalisti su dobili apsolutnu vecinu u dva od ukupno deset kantona Federacije BiH, ali su izgubili vladajuću vecinu na svim drugim nivoima vlasti.

Vladajuća opoziciona grupa, Socijaldemokratska partija, SDP, osvojila je na izborima najveći broj glasova, ali nije postigla apsolutnu vecinu. Tada je usledila poduzna borba izmedju SDP i nacionalistickih stranaka oko toga ko ce steci podrsku manjih partija.

U drugoj polovini Bosne, Republici Srpskoj, slika je nesto kompleksnija. Nacionalisticke Srpske demokratske stranke, SDS, osvojila je preko 30 odsto izbornih glasova.

Ova partija navodno je odigrala znacajnu ulogu u zlocnima, a nju je osnovao najpoznatiji osumnjicenik za ratne zlocine Radovan Karadzic. Medjutim, novo rukovodstvo tvrdi da se SDS promenila i da sledi umerenu politiku.

Nakon izbora kao jedna od vodećih opozicionih licnosti u Republici Srpskoj postao je popularni profesor ekonomije Mladen Ivanic i njegova Partija demokratskog progressa, po jacini druga politicka snaga medju bosanskim Srbima.

Na prvoj sednici novog parlamenta Republike Srpske sredinom decembra, Ivanic i njegova PDP zajednicki su glasali prilikom izbora novog rukovodstva parlamenta. Predsednik RS i visoki SDS zvanicnik Mirko Sarovic nagradio je Ivanica kandidujuci ga za buduceg premijera.

Medjutim, samo nedelju dana kasnije Ivanic je promenio svoju strategiju. Na prvoj sednici bosanskog drzavnog parlamenta na kojoj su bili pristuni predstavnici Republike Srpske i Federacije BiH, Ivanic i ostali poslanici PDP glasali su protiv SDS. Oni su se, zajedno sa dvema drugim federalnim opozicionim partijama, opredelili za Socijaldemokratsku partiju, SDP, da bi u drzavnom parlamentu obezbedili novo umereno

rukovodstvo.

Na taj način Ivanic je stavljen u tesku poziciju. Na državnom nivou, on i PDP će podržavati Alijansu za promene, a istovremeno će saradjivati sa SDS u Republici Srpskoj.

Neke zapadne vlade, naročito SAD, ne veruju da će u redovima SDS-a zaista doći do promena. Oni su upozorili Ivanica da pristup funkcionera SDS-a u novoj vladi može dovesti do ukidanja finansijske pomoći Zapada Republici Srpskoj.

Ivanic je 12. januara objavio sastav nove vlade u kojoj učestvuje samo jedan član SDS, Goran Popović ministar trgovine i turizma. Međutim, ostale političke partije tvrde da ima bar šest simpatizera SDS u njegovom timu. Kao odgovor na primedbe Zapada, Ivanic je smenio Popovića sa mesta ministra trgovine i turizma i zatražio od svih članova svoje vlade da zamrznu članstvo u ovoj partiji dok god se nalaze u vladi.

Uprkos primedbama o Ivanicevom izboru ministra, većina članova vlade koje je on postavio izgledaju kao tehokrate i profesionalci sa malo, ili, čak, nimalo političkog iskustva. Po prvi put posle 1996. godine, u budućoj vladi naći će se i jedan ministar muslimanske narodnosti. Ivanic je rekao da će se zalagati da više onih koji nisu srpske nacionalnosti postanu zamenici ministara.

Dok su se stvari kувале u parlamentu, Visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni, Wolfgang Petritsch, umešao se 12. januara sa odlukom da se uspostavi ustavna komisija u oba bosanska entiteta.

Komisije će imati po 16 članova a čini ih predstavnici bosanskih Srba, Hrvata, Bosnjaka i drugih etničkih grupa. Njihov posao biće zaštita interesa svih etničkih grupa sve dok oba novoformirana parlamenta ne izmene ustave entiteta u skladu sa odredbom Ustavnog suda od prošle godine.

Ovaj sud doneo je odluku da sve etničke grupacije imaju ista prava na celoj teritoriji Bosne. Petritschevom odlukom novim vlastima u Bosni naloženo je da sprovedu ovu odluku do marta ove godine. Sve do tog datuma, Petritscheva Ustavna komisija će imati široke nadležnosti da ukida bilo kakav zakon ili odluku koja krši ili prejedicira etnička prava.

Petritschevom odlukom omogućeno je SDP partiji iz Federacije BiH da okupi stranke oko Alijanse za promene. Mnoge manje partije zatražile su dodatne garancije ljudskih prava pre nego što su se pridružile SDP. Dan nakon Petritscheve najave, devet manjih partija slozilo se da pristupi Alijansi koja je zbacila s vlasti nacionaliste u parlamentu Federacije.

Da bi se ovo izglasao, Alijansi je bila potrebna podrška Demokratske narodne zajednice, DNZ, stranke koju je osnovao muslimanski magnat Fikret Abdić.

Nakon sednice, vodje HDZ održale su vanredni sastanak na kojem su objavile da će bojkotovati rad državnog parlamenta. Ova partija inisitra da njen kandidat Martin Raguz postane predsedavajući Ministarskog veća celokupne bosanske vlade.

Dve preostale nacionalističke partije, Srpska demokratska stranka i muslimanska SDA izjavile su da će podržati kandidata HDZ. Ovi nekadasnji ratni neprijatelji nisu oklevali da se ujedine kako bi sačuvali svoju političku kozu od umerene političke struje.

Izvori bliski rukovodstvu HDZ kažu da će ova partija ukoliko ponovo bude poražena od Alijanse oko

naimenovanja novog Ministarskog veka, vrlo verovatno proglasiti odvojeni entitet bosanskih Hrvata.

Gundjanje iz redova nacionalista ukazuje da su veoma zabrinuti zbog izgleda da izgube vlast. Medjutim, niko ne sumnja da Alijansu za promene ocekuju nove prepreke u misiji da Bosnu dovede na put reformi i ozdravljenja.

Janez Kovac je redovni dopisnik IWPR.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/umerena-struja-u-bosni-svrgnula-nacionaliste>